

Kronika

Hollywood ger oss inte bara junk food. Då och då vill skådisarna engagera sig. För vad? undrar Per-Olof Bolander.

Skvallra på Stalin

Nick Nolte och Ed Harris är två sevärda skådespelare. De är också politiska idioter, typiska Hollywood-radikaler med ett emotionellt starkt men intellektuellt suddigt engagemang. Det var därför ingen överraskning att de hörde till dem som motsatte sig att Elia Kazan tilldelades en Oscar för sitt livsverk.

Galan i förra veckan avslöpte utan befarade incidenter men i media har motståndarna öst galla över Kazan. Det gäller inte hans filmkonst utan hans moral. Hade det varit frågan om protester från kristna eller abortmotståndare mot någon regissörs ställningstaganden hade media slutit upp bakom den utpekade och påpekat att verk och person måste hållas isär.

Någonstans på vägen mot vuxenhet inser man att det finns situationer där kamratskapet måste ge vika för andra lojaliteter.

McCarthyismen och som sådan evigt förtappad, i synnerhet som han aldrig bett om ursäkt.

Vänstern – och inte bara den amerikanska – har Joe McCarthy att tacka för mycket. Den antikommunistiske demagogens överdrifter och övergrepp möjliggjorde för organiserade stalinister och deras medlöpare att posera med den politiskt förföljdes helgongloria. Förföljelsen sådan den nu var – avskedanden och i några fall kortare fängelsestraff för de mest obstinata – står förstås inte i paritet med det förtryck som iscensattes av de förföljdas politiska trosfränder där dessa hade makten. Likväl blev McCarthy efter sitt välförtjänta fall den vedertagna amerikanska parallellen till de kommunistiska regimernas terror. Och eftersom han förföljt kommunister blev de på kuppen symbolen för demokratiskt hjältedom, inte för sina idéer men för sitt lidande. Logiken haltade men patoset flödade desto mer.

Inte bara de relativt fåtaliga kommunisterna utan också den liberala pressen och det demokratiska partiet hade goda skäl att lyfta fram McCarthyismen som hotet mot amerikansk demokrati. På så vis tabulerades det starka inläget av organiserade kommunister inom journalistiken och New Deal-programmen under 30-talet. Efter McCarthys förlöpnings och med svag förankring i media hade högern ingen makt över historiskrivningen. Trots att bevisen för Alger Hiss spioneri för Sovjet länge varit överväldigande är det fortfarande hans vedersakare Richard Nixon som rutinmässigt framställs som boven i dramat. En kommunistisk landsförrädare är med automatik mindre omoralisk än en McCarthyit.

Värderingen har inte ändrats med kommunismens fall. Tvärtom har den förstärkts eftersom kommunismen försvunnit som reellt hot. Kazans kritiker behöver inte längre rättfärdiga hemligt medlemskap i ett moskvastparty vars ideologi hamnat på historiens soptipp. Ideologier kommer och går men lojaliteter består. Den tunga anklagelsen mot Kazan är att han skvallrade, att han förrådade sina gamla vänner i partiet. Visst, det gjorde han.

På lekplatsen får man lära sig att det värsta som finns är att skvallra på kompisar. Det är ingen dum läxa, för fegt och egenlyttigt skvallrar är ett otyg. Men någonstans på vägen mot vuxenhet inser man att det finns situationer där kamratskapet måste ge vika för andra lojaliteter.

Möjlig missbedömde Kazan det kommunistiska hotet 1952 men det är likväl lättare att respektera honom än historieblanda sandblådemoralister.

1 april 1999

PER-OLOF BOLANDER

En billig spark åt allt som är gay

Ett mothugg och ett svar har inkommit i debatten om *Ecce Homo*.

Susanne Backmans artikel om *Ecce Homo*-utställningen i Finanstidningen 17 mars centerar kring tre punkter. 1) Fotografen är en medioker konstnär som lever gott på uppståndelsen hon skapat, 2) en "gaymaffia" har genom lobbying sett till att utställningen blivit av och solar sig nu i dess glans, och 3) de politiker som stöder utställningen är bara ute efter att fiska röster.

Debatt/Ecce Homo

Backmans utmålning av denna "gaymaffia" kan liknas vid sexuell McCarthyism. Hon är snar att påskina att hon levte "en stor del av sitt liv" bland homosexuella, hängt på krogen med dem – hon ger helt enkelt sken av att känna dem ganska bra. Och hon menar att utställningen endast syftar till att föda den ohämmade narcissismen, hos denna "dysfunktionella familj". De är världsfrånvända, slutna och dekadenta och en avgrund från den vanliga medborgaren. Som de kanske dessutom hetsar mot.

Vem är fanbäraren?

Enligt Backman är homosexuella "inte direkt det kristna budskapets fanbärare" och kanske ligger grunden för hennes aversion i detta –

Ecce Homos skapare. Elisabeth Ohlson framför ett av sina fotografier.

och skillnaden mot min (och Elisabeth Ohlsons) uppfattning. Vem är det kristna budskapets fanbärare? Den filadelfiapastor hon citerar? Alf Svensson? Hon själv? Poängen med *Ecce Homo* är att den visar människor som inte brukar förekomma i religiösa sammanhan i ett sådant. Att homosexuella och transvestiter – vår tids spetälska – får plats i den kristna ikonografen är en del av missionen: Att oavsett sexuell läggning, ras eller annat så kan man vara kristen.

Att Backman ogillar *Ecce Homo* är inget jag invänder mot. Vad jag upprörs av är plumpheten i hennes artikel. Hon sparkar åt allt som är gay och avvikande samtidigt som hon håller sig fast vid en man som Carl Bildt och dennes auktoritet. Jag har inga andra ord för det än: Fördomsfullt och billigt.

LEONARD WIIK

Dränkt i radioskval

P4-terrorn i Sundbybergs simhall får Anders Björnsson att längta till Diokletiani badseder.

Jag hade bett honom stänga av P4-musiken, men han vägrade. För varje som inte vill ha musik, finns nio som vill, så han.

Mannen i receptionen i Sundbybergs simhall hade nog inte undersökt kundpreferenserna, men det spelar ingen roll. Bad är ingen smakfråga, det är en definitionsfråga. Det ska inte låta från högtalare i en simhall. Man ska höra

vattnets ljud, människors samtal. Bad är frånvaro av det som finns utanför, inte allt detta och litet till. När mannen i receptionen i Sundbybergs simhall inte ville kommunicera, lämnade jag tillbaka mitt årskort. Jag hade ämnat göra det en längre tid.

Ett land med badkultur

I bastun talade jag med Attila. Han är ungrare, han kommer från ett land med badkultur och ber dem ofta stänga av, men när han kommer tillbaka nästa dag är radion på igen, säger han. Skrälet stör, dessutom hör man ju bara hälften när man simmar, i vattent försvarer eller förvrängs ljuden. Herregud, säger jag till Attila, jag har jobbat 12 år på radion, jag vill inte ha den när jag försöker slappna av och samla tankarna! Skalet finns där ju ändå: Hos frisören, i taxin, på varuhuset. Till och med det lokala postkontoret har skaffat sig ett gammaldags kassettdäck.

Behovet av bad, alltså inte bara tempererad väta, är svårt att tillfredsställa, åtminstone vintertid, utan tillgång till ett badhus eller en simhall. Så jag ringde till Solna simhall, grannen. Mannen i receptionen svarade att de väljer mellan kanalerna. Varför, får det aldrig vara tyst? Nej, folk vill ha det så.

Riksdagen är inget horhus

Bäste Leonard Wijk! Jag talar Bäste om homosexuella i allmänhet utan om personer jag hängt på krogen med i åratals och uppfattat som allt annat än det kristna budskapets fanbärare. De företräder en sexliberal, dekadent falang inom gayvärlden. Nog om det. Vill Ohlson ge ut porrböcker och dåligt ljussatta planscher av sina kompisar utstyrda som halta och lytta påskringingar, må det vara hennes ensak. Det jag invänder emot är att en klick gayaktivister fått in eländet i Riksdagen.

Vad gäller de inblandade politikerna, så tror jag på Gudrun Schymans goda vilja och jag vet att Barbro Westerholm är insatt och i grunden seriös. Däremot är jag misstänksam mot Mona Sahlin's engagemang, som luktar röstfiske. Och nog tror jag Alf Svensson och Carl Bildt känner homosexuella, dom är världsvana karlar med stort kontaktnät. Men de håller sig för goda att ge sig in i en sunkedebatt.

Riksdagen är inget horhus och ingen lekstuga för amatörer och nätverkspolitiker som tubbats till lyndan.

De som får ta stryk för Elisabeth Ohlsons bilder är de homo- och bisexuella som bor i glesbygd och småstäder. Det är en sak att älga omkring i strypkoppel på bögarer längs Hornsgatan. En annan att överleva som lesbisk småbarnsmamma i ett nasse-reservat i Norrköping. Det är ännu en sida av problemet.

SUSANNE BACKMAN

susiebright81@hotmail.com

Det är komplett ointressant. Djupet i bassängen, värmen i vattent, ångan i bastun det är inget man går omkring och frågar folk om. Badet erbjuder en viss typ av existens som man inte kan få eller betala för någon annanstans. Så visst är detta ett problem. De kommunala badhusen befinner sig inte på en marknad: Man kan inte uppsöka ett nytt badhus i nästa kvarter som erbjuder en något annat. De privata omvandlas till medlemsklubbar och upphör att vara allmänt tillgängliga. Faktiskt monopol råder.

Personalen känner inte det ansvar som följer på en sådan ordning. Hur många besökare går dit för att lyssna på musik eller höra nyhetsutskändningar? Badkulturen har sina regler, liksom all annan kultur. Den angår inte bara sinuena utan också civiliteten.

Efter några veckor återkom årskortet i ett förslutet kuvert. Bättring lovades. Jag uppsökte simhallen på nytt. Samma musikridåer. Alla i bastun var mot ljudet, men har man fem tonåringar hemma, så en av kamraterna, så slutar man lyssna. Vem är det som vill att vi slutar lyssna?

ANDERS BJÖRNSSON